

ITC

مرکز تربیت مربی
و پژوهش مای فنی و حرفه‌ای

یادداشت تخصصی

ضرورت ارائه آموزش‌های

مهارتی

با همکاری بنگاه‌های اقتصادی

یادداشت تخصصی

ضرورت ارائه آموزش‌های مهارتی با همکاری بنگاه‌های اقتصادی

بهزاد حشمتی

کارشناس پژوهش

۱۳۹۸

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز تربیت مربی و پژوهش‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای می‌باشد.

ضرورت ارائه آموزش‌های مهارتی با همکاری بنگاه‌های اقتصادی

امروزه به دلایلی نظیر رشد روزافزون رقابت در سطح بین‌المللی و تغییرات سریع تکنولوژیکی، دولت‌ها سعی می‌کنند تا به‌منظور افزایش نوآوری، کارایی و ایجاد ثروت، به صورتی فعال با دانشگاه‌ها و صنعت همکاری‌ها و تعاملات بین سازمانی داشته باشند. این‌گونه همکاری‌ها و تعاملات بین سازمانی می‌تواند مزایای زیادی نظیر پیشرفت‌های تکنولوژیکی، کاهش هزینه‌ها، دانش بیشتر و عمیق‌تر و غیره را به همراه داشته باشند (Barnes et al, 2002). علاوه بر این بسیاری از مسائل و چالش‌ها در جامعه وجود دارند که حل و مدیریت بر آن‌ها از توان یک سازمان خارج است و اجباراً لازم است چندین سازمان و نهاد با هم همکاری داشته باشند تا بتوانند در مورد آن‌ها اقدام کنند. مواردی نظیر آموزش، اشتغال، بهداشت و سلامت، توریسم، تحقیق و توسعه و غیره از این‌گونه‌اند زیرا در همه آن‌ها مواردی نظیر ناکافی بودن منابع مالی و اطلاعاتی، رشد روزافزون پیچیدگی‌های محیطی، چندبعدی بودن مسائل و غیره، ایجاب می‌کند که شبکه‌ای متشکل از سازمان‌ها و نهادهای مختلف در مورد آن‌ها تصمیم‌گیری و اقدام کنند (Coward et al, 1996).

امروزه مؤسسات آموزش فنی و حرفه‌ای در محیطی کار می‌کنند که با ویژگی‌های پیشرفت سریع تکنولوژیکی، تخصص‌های در حال ظهور، تغییر پیوسته شرایط شغلی و افزایش رقابت‌پذیری مشخص شده است. دستگاه‌های آموزشی امروزی تحت فشار مضاعفی قرار دارند زیرا تغییرات تکنولوژیکی، کوتاه شدن چرخه محصول و اشکال جدید سازمان دهی محل کار ضرورت تغییر در زمینه تصمیم‌گیری در مورد آموزش آنان را ایجاد کرده است. به نظر می‌رسد میزان پیشرفت تکنولوژی در مقایسه با تجربه فراگیران در کلاس‌های آموزشی فعلی خیلی سریع‌تر باشد. لذا، مؤسسات آموزشی باید توجه داشته باشند که موفقیت آنها بستگی به میزان جذب فارغ التحصیلان آنها در بازار کار دارد.

از طرفی صنایع باید بپذیرند که هر نیروی کاری که از نهادهای آموزشی می‌آید ممکن است فاقد ویژگی‌های مورد نظر آنان باشد. برای این منظور سازمان بین‌المللی کار ارتقاء مشارکت مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای با صنایع را به عنوان یکی از راه حل‌های این چالش‌ها مورد تأکید قرار داده است. مطالعات محققان در کشورهای توسعه یافته نشان داده است که شرکت‌هایی که با مؤسسات آموزشی همکاری می‌کنند، معمولاً از بهره‌وری بالاتر نسبت به شرکت‌هایی برخوردارند که چنین مشارکتی ندارند.

سومین کنگره بین‌المللی آموزش فنی و حرفه‌ای در خصوص "تحول در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای: ایجاد مهارت برای کار و زندگی" در شانگهای، چین پیشنهاد کرد که اجرای آموزش فنی و حرفه‌ای باید با مشارکت

گسترده ذینفعان مختلف صورت پذیرد. شرکت کنندگان در این کنگره تاکید داشتند برای اینکه آموزش فنی و حرفه‌ای بتواند به نیازهای بازار کار پاسخ داده و همزمان به شهروندان یک کشور در کسب مهارت‌های مورد نیاز برای کار و آموزش مادام‌العمر کمک کند باید اهمیت حیاتی هماهنگی و همکاری با شرکای اجتماعی و صنایع را مد نظر قرار دهد. لذا گفتگو با ذینفعان برای توسعه برنامه درسی، برنامه ریزی، اجرا و مدیریت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای یک امر ضروری به شمار می‌رود شواهد نشان می‌دهد که افرادی که دوره‌های کارآموزی و کارورزی در شرکت‌ها را طی می‌کنند از احتمال اشتغال بکار بیشتری برخوردارند، حقوق بیشتری را به دست می‌آورند و در حین اشتغال بکار از موفقیت بیشتری نسبت به سایرین برخوردارند. یک برنامه آموزش در صنعت اگر بخوبی اجرا شود موجب برقراری پیوند عمیق بین آموزش و صنعت و کاهش فاصله نیازهای مهارتی خواهد شد و در عدم برقراری ارتباط موثر با بازار کار؛ عدم انطباق مهارتی و بیکاری را به دنبال دارد. لذا تعامل بین مؤسسات آموزشی و صنعت، یک ابزار استراتژیک برای نوآوری، رقابت و رشد اقتصادی هر کشوری محسوب می‌شود.

با توجه به روند روزافزون تغییرات در تکنولوژی و منابع محدود مالی در سازمان تجهیز کارگاه‌های آموزشی با تکنولوژی‌های نو بسیار مشکل و یا غیرممکن است و در صورتی که سازمان محدودیت مالی نیز نداشته باشد باوجوداین تجهیزات در صنایع منطقی به نظر نمی‌رسد که سازمان هرچند سال یک‌بار تجهیزات کارگاه‌های آموزشی را به‌روزرسانی نماید. سازمان باید در راستای هم‌افزایی بین سازمانی و در یک تعامل دو یا چندجانبه بخشی از آموزش‌های خود را در صنایع و بنگاه‌های اقتصادی که توانایی این کار را دارند اجرا نماید. این طرح می‌تواند مزایای زیادی برای سازمان، کارآموز و بازار کار داشته باشد ازجمله:

- ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در محیط واقعی کار،
- آشنایی کارآموزان با بازار کار و ارتباط مستقیم با آن،
- به‌روز بودن امکانات و تجهیزات آموزشی، انطباق آموزش‌ها با نیازهای بازار کار،
- معرفی مهارت‌آموختگان به بازار کار،
- ارتباط مربیان مراکز آموزشی با بازار کار،
- ارتقا اثربخشی آموزش‌های مهارتی،
- برون‌سپاری آموزش‌ها،
- تقویت نقش حاکمیتی سازمان،
- ارتقا فرهنگ کار و کارآفرینی در جامعه به‌ویژه در بین کارآموزان

- و کاهش هزینه‌ها.

قوانین بالادستی مانند:

- اصل ۴۴ قانون اساسی،

- بند ۱ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

- بند ۳ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

- بند ۵ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

- بند ۷۶ سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه

- قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی

نیز بر لزوم مشارکت ذینفعان در توانمندسازی نیروی انسانی موردنیاز بازار کار تأکید دارند.

تجربه کشورهای موفق نیز نشان می‌دهد که یکی از مؤثرترین راه‌های تربیت نیرو کار ماهر و نیمه ماهر موردنیاز بازار کار، آموزش و توانمندسازی آن‌ها با همکاری کنشگران بازار کار به‌ویژه بنگاه‌های اقتصادی می‌باشد ازجمله این نوع همکاری می‌توان به سیستم آموزش دوگانه(دوال) کشور آلمان اشاره نمود، در آلمان حدود ۵۶ درصد جوانان آموزش‌های خود را با این سیستم ادامه می‌دهند، ۴۳۸۰۰۰ بنگاه اقتصادی که اکثر آن‌ها بنگاه‌های اقتصادی متوسط و بزرگ هستند با سیستم آموزش فنی و حرفه‌ای دوگانه همکاری دارند و بخش اعظم آموزش‌های عملی در این بنگاه‌ها ارائه می‌شود این بنگاه‌ها در سال بیش از ۵۰۰۰۰۰ کارآموز آموزش می‌دهند. بنگاه‌های اقتصادی بیش از ۶۰ درصد از کارآموزانی که آموزش داده‌اند را استخدام می‌نمایند(مایکل شوارتز، آموزش حرفه‌ای در آلمان)

باعنایت به تصویب قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی و رویکرد جدید سازمان مبنی بر حکمرانی محلی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، فرصت مناسبی است که ادارات کل آموزش فنی و حرفه‌ای ظرفیت بنگاه‌های اقتصادی استان را شناسایی و با همکاری و مشارکت آنها نیروی انسانی مورد نیاز بازار کار را تربیت نمایند. در همین راستا مدیریت جدید سازمان به منظور استفاده از ظرفیت سایر ذینفعان و تسهیل و مدیریت صحیح ارتباط با بنگاه‌های اقتصادی اقدامات موثری از قبیل تدوین نظام نوین تربیت مربی آموزش فنی و حرفه‌ای، تدوین نظام نوین مدیریت آموزشگاه‌های آزاد (ضوابط و دستورالعمل اجرایی آیین نامه نحوه تشکیل و اداره آموزشگاه‌های آزاد مصوب سال ۱۳۹۷) و طرح آموزش دوگانه انجام داده است که می‌تواند منشاء تحولات اساسی در ارایه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای باشد.

منابع:

- Bames,T., Pashby,I., Gibbons,A., (2002), Effective University-Industry Interaction: A multi-case Evaluation of Collaborative R&D Projects. European Management journal,20(3),p.272-285.
- Coward, R. T. *et al*, (1994), Health Services for Rural Elders, New York: Springer.
- UNESCO (2012), Transforming TVET: Building Skills for Work and Life. General Report, Third International Congress on Technical and Vocational Education and Training, Shanghai.
- German Office for International Cooperation in Vocational Education and Training